וכל מיני בגדים? תלמוד לומר אשר עליה תכבס. יכול שאני מרבה עור משהופשט? ת"ל בגד: מה בגד דבר המקבל טומאה אף כל דבר המקבל טומאה. מאי בינייהו? אמר אביי מטלית פחותה משלש איכא בינייהו. מאן דאמר ראוי הא נמי ראוי דאי א] בעי חשיב עליה. מ"ד דבר המקבל טומאה הא מיהא לאו בת קבולי טומאה היא. רבא אמר בגד שחישב עליה ב] (לצורה) איכא בינייהו. מ"ד ראוי הא נמי ראוי דאי ג] בעי מבטיל ליה למחשבתיה. מ"ד דבר המקבל טומאה השתא מיהא לאו בת קבולי טומאה היא. רבא אמר עוצבא דחשיב עלה לקצעה איכא בינייהו. מ"ד ראוי הא נמי ראויה, מאן דאמר דבר המקבל טומאה הא לאו מקבלה טומאה עד דמקצע לה. והתניא רבי שמעון בן מנסיא אומר עוצבא שחשב עליה לקצעה טהורה עד שיקציענה: ד](אין) טעון כיבוס כו': מנה"מ דת"ר יכול נתז על מקצת בגד יהא כל הבגד טעון כיבוס? ת"ל אשר יזה ה] לא אמרתי לך אלא מקום דם בלבד: דבר שהוא ראוי לקבל טומאה [וכו']: סתמא כרבי יהודה: ה]וראוי לכיבוס ו] למעוטי כלי דבר גרידה הוא: אחד הבגד ואחד השק כו': למימרא דעור בר כיבוס הוא ורמינהו *היתה עליו לשלשת (על) של עור נותן מקנחה בסמרטוט, היתה *עליה מים עד שתכלה. אמר אביי לא קשיא הא רבנן הא אחרים דתניא הבגד והשק ו] מכבסו, הכלי והעור מגררו. אחרים אומרים הבגד והשק והעור ז] מכבסו והכלי מגררו. כמאן אזלא הא דאמר רב חייא בר אשי זימנין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאניה במיא. כמאן, כרבנן. אמר רבא ומי איכא למאן דאמר עור לאו בר כיבוס הוא והכתיב והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס? אלא אמר רבא קרא ומתניתין ברכין ח] כי פליגי בקשין. והאמר רב חייא זימנין סגיאין הוה קאימנא קמיה דרב ושכשיכי ליה מסאניה במיא? בקשין. ורבנן *הדר אמר רבא לאו מילתא היא דאמרי ניקו נימא ליה לקרא דכי ט] כתיבן ברכין כתיבן מי לא עסקינן *) בכלי י] *אבסלגיא הבאים ממדינת הים יא] וקאמר רחמנא ניבעי כיבוס? אלא אמר רבא יב] צרעת כיון דמגופיה קא פרחה מחלחלא ליה ומשוי לה רך. אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי יג]

כרים

*) חגיגה כה: [וע"ש בתוס' ותוס' מנחות לז. ד"ה כלי]

וכל מיני בגדים. השיראים והכלך וסריקין: **משהופשט.** גרסינן ברבי אלעזר משהופשט מיד בלא שום תיקון: **מה בגד המקבל טומאה.** דרבי אלעזר גמר בגד דהכא מבגד האמור בשרצים (ויקרא יא) שהוא מקבל טומאה יד] ואינה מחוסר מחשבה: **מאי בינייהו.** במאי פליגי היכן מצינו בגד הראוי לקבל טומאה ואינה מקבלה (א) טו] (וילף ר' יהודה מיניה:) **דאי** טז] [**בעי**] **חשיב עלה.** לתקן תיקון: **רבא אמר.** בגד גדול נמי משכחת לה דראוי לקבל ואינו מקבל כגון שחישב עליו יז] לציירו במעשה רוקם דכל כמה דלא ציירי' יח] לא מבטל למחשבתו לאו כלי הוא: **דאי** יט] **בעי מבטל ליה למחשבתו.** כ] הא דקיימא לן מחשבה אינה מוציאה מידי מחשבה לענין כא] להוציאו מתורת טומאה תנן לה (כלים פרק כה משנה ט) דמשירדו לטומאתן במחשבה אין מחשבה חוזרת ומוציאתן אבל להורידן לטומאה קי"ל (שם) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: **עוצבא.** שטיח לאכול עליו או לשכב עליו ורובן מן העור ויש שעשוין מן הבגד וקי"ל שאם חישב עליו לעוצבא אין צריך קיטוע דדוייי"ר בלע"ז כב] ליפותו דבלאו קיטוע חזי לעוצבא בב"ק מייתי לה בפ' מרובה (דף סו:) אבל הכא דחשיב עליה לקולעה אינה מקבלת טומאה עד שיקלענה כדאמרינן לקמן או יבטל מחשבתו הילכך בגד שעומד לעוצבא וחישב כג] עליה לקולעה הרי ראוי לקבל טומאה דאי בעי מבטל למחשבתיה ואינו מקבל עדיין ובהא פליגי: לרבי יהודה כל בגד במשמע ויש בגד שאינו מקבל טומאה אלא ראוי לטומאה ור' אלעזר כבגד האמור בשרצים בעינן: **ושמיא.** בניחותא: **עד שיקלענה.** או יבטל מחשבתו דקי"ל (שם) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: **דבר גרידה הוא.** דאין מכבסים "[אותו] אלא כד] גורדו: **היתה עליו לשלשת.** במס' שבת תנן לה היתה על הכר של בגד גיעול של רוק או של צואה מקנחו בסמרטוט בשבת ואינו נותן עליה מים לכלותה כה] להעבירה מפני שהוא מכבס וכיבוס אב מלאכה הוא כו] היינו מלבן ואם היתה לשלשת זו על כר של עור נותן עליה מים עד שתכלה בטפיחת מים ומיהו שפשופי בידים לא ומדקתני נותן עליה מים ש"מ אין כיבוס בעור: כז] **מכבסו.** גבי דם חטאת קאי: **מסאניה.** בשבת: **קרא.** כח] גבי נגעים דכתיב (ויקרא יג) כיבוס בעור: **ומתני'.** דהכא דקתני העור טעון כיבוס: **ברכין.** ודברי הכל וכי פליגי אחרים ורבנן בקשין: **לאו מילתא היא דאמרי.** לאוקומי קרא ברכין דהא קרא סתמא כתיב לא שנא רך ולא שנא קשה דמי לא עסקינן דקרא אפילו כט] אכסלגיא קאמר דקשין הן, אכסלגיא=עור שלוק וקשה: **ומשוי ליה רך.** הילכך קרא דצרעת אפילו בקשין, ומתניתין ברכין, ופלוגתא בקשין:

כריס

כיבוס דהא לאו ראוי וכל שכן לאי גרסינן עד שלא הופשט שיש הוכחה שלאחר הפשט מקבל טומאה בלא שום מעשה עד כאן הגה"ה ותימה ל] בפ' במה טומנין (שבת דף מט:) משמע דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד דתניא עורות בין שאינן עבודים בין עבודים מותר לטלטלן בשבת ולא אמרו עבודים אלא לענין טומאה בלבד ופי' שם בקונטרס דאין עור מקבל טומאה עד לאחר עיבוד ושמא יש לפרש דלאחר עיבוד אפילו מחשבה לא בעי אבל קודם עיבוד בעי מחשבה וה"ר חיים מפרש בשם ריב"א דהתם מיירי באותם שעורותיהם כבשרם דתנן בפ' העור והרוטב (חולין דף קכב.) וכולן שעיבדן או שהלך בהן כדי עבודה טהורין וה"ק לא אמרו שיש חילוק בין עבודין לשאין עבודין אלא לענין טומאה ובאותם שעורותיהן כבשרם דקודם עיבוד טמאין בכזית כדין בשר לא] המת ונבלה ושרץ בכעדשה ולאחר עיבוד טהורין עד שיהא בו חמשה על חמשה כדין עור וא"ת דמשמע הכא דעור משהופשט אפילו לא מקבל טומאה במחשבה דהא דומיא דעור שלא הופשט קמרבי דהוי לא ומדחשיב מנא במחשבה לענין טומאה אם כן מותר לטלטלו בשבת כדאשכחן בפרק כל הכלים (שבת דף קכג.) במחט שאינה נקובה בגלמי דכיון דזימנין דמימלך עלה ומשוי לה מנא שרי לטלטלו וקשה מכאן לר"ת דמפרש בבמה טומנין (שם דף מט.) גבי טומנין בשלחין ומטלטלין אותן דמיירי ביבשין אבל לחין לא משום דקשיא ליה ההיא דכל כתבי הקדש (שם דף קמז:) גבי מפשיטין את הפסח עד החזה דקאמר לא נטלטל עור אגב בשר אבל בלא בשר לא וכן בפ"ק דביצה (דף יא:) גבי עור לפני הדורסן דהתירו סופן משום תחילתן קאמר מאי דתימא טעמא דב"ה משום דחזי למזגא עליה ואפילו בעי"ט קמ"ל כו' וי"ל דאע"ג דמקבל טומאה במחשבה לב] *כאן (דלא שכרה) שייחדה לישיבה בעוד שהוא לח אסור לטלטל וכן נ"ל גבי מחט שניטל חררה או עוקצה דאסרינן לטלטלה אע"ג דאם איתקנא למחוט טמאה כדתנן במס' כלים (פרק יג מ"ה) ובקונטרס פי' בפ' כל כתבי הקודש (שבת דף קכ.) דההיא דבמה טומנין בעור בהמה גסה ולפירושו צריך לאוקומה נמי ההיא דביצה בבהמה דקה כי ההיא דכל כתבי דגבי פסח וטעמא דעור בהמה דקה לא חזיא למזגא כולי האי והא דתנן בפרק כל כתבי (שם) פורסין עור של גדי ט' צריך להעמידה לג] (כ"ש) כשייחדו לישיבה אי נמי בדליקה התירו מפני כדאמר התם ולפר"ת אתי שפיר דמיירי ביבשין כי ההיא דבמה טומנין (שם דף מט.): **מאי בינייהו.** פירוש לרבי יהודה על כרחין איירי קרא בבגד דאינו מקבל טומאה אלא דראוי לקבל ולרבי אלעזר איירי קרא בבגד דמקבל טומאה אבל בבגד הראוי ואינו מקבל לא בעי כיבוס והשתא איזה בגד הוא זה לד] הראוי ואינו מקבל ואיכא בינייהו לרבי יהודה בעי כיבוס ולרבי אלעזר לא בעי כיבוס: **לשלשת.** פירש בערוך צואת תרנגולין: **מקנחה** בסמרטוט. אבל ליתן מים אסור משום דשרייתו זהו כיבוסו והא דאמר לה] בפ"ק דביצה (דף יח.) נדה מערמת וטובלת בבגדיה אומר ר"ת דלא חשיב כיבוס משום דהוי דרך לכלוך ויותר מתלכלכים בגדים כשנכנסה בנהר לבושה ממה שמתכבסין וכן תיפי חלילתא דבריש במה אשה (שבת דף נ.) לא אסרינן אלא שמא תטלם ותעבירם ארבע אמות בשבת ברשות

עין משפט נר מצוה

כז א מיי' פכ"ב מהל' כלים הלכה כא:

כח ב מיי' שם פכ"ד הלכה ו:

כט ג ד מיי' פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה ד:

ל ה מיי' פכ"ב מהל' שבת הל' יח טוש"ע או"ח סי' שב סעיף ט:

לא ו מיי' פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה ג:

לב ז מיי' פי"ב מהל' טומאת צרעת הל"ה:

שיטה מקובצת

א] דאי מחשיב עליה מ"ד דבר המקבל טומאה השתא מיהא: ב] עליה לציירה איכא: ג] דאי מבטל ליה: ד] אינו טעון: ה] וראוי לכיבוס: ו] מכבסן הכלי והעור מגררן: ז] והעור מכבסן והכלי מגררן: ח] ברכין וכי פליגי בקשין דאמר רב: ט] דכי כתיבא ברכין כתיבא: י] בכלי אכסלגום. ס"א אבלוסטים: יא] הים דקשין נינהו וקאמר: יב] רבא כיון דצרעת מגופיה קאפרחה: יג] לי דהא כרים: יד] טומאה ואינו מחוסר: טו] מקבלה דקא יליף: טז] דאי מחשב עליה. לתקן: יז] עליו מתחלתו לציירו: יח] על תיבות או מבטל למחשבתו כתוב מן הצד

נושא/מבנה
◇ הסברים למהו בגד שראוי לקבל טומאה אבל כעת אינו מקבל טומאה - וזה ההבדל בין ר' יהודה לר"א

נושא
עור - האם הוא בר כיבוס
- מטנתנו - ניתן גם חטאת על עור
- כר של עור - בשבת
- נגע צרעת בעור

מבנה
△ מקשים מהמש' בשבת (בענין כרים של עור) דמשמע מזה דעור אינו בר כיבוס
⋈ תשובותם של אביי ורבא לקושיא מהמש' בשבת בענין כרים של עור דרואים דעור לאו בר כיבוס, ומאידך במשנתנו רואים דעור=בר כיבוס

רש"ק מ"ז

נושא
קושית רבא על תשובת אביי (דאמר דלפי חכ' עור אינו בר כיבוס) דהרי רואים מהפסוק בענין צרעת דעור = בר כיבוס הוא

מבנה
◇ שלבים של דברי רבא בענין עור בצרעת

נ"ל א"ד

תוספתא דכלים פ"ד דב"ב פ"ה

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי בינייהו וכו' ואינה מקבלה סה"ד והשאר נמחק:

שבת קמב:

[בשבת ליתא]

* מלכת הסוגריים לגבי רבא בתשובותם של אביי ורבא (בצמ"ב) לסתירה בין מטנתנו והמש' בשבת. בתוך הסוגריים רבא מקשה על תשובת אביי ומתיחס למח' ת"ק ואחרים בברייתא שהביא אביי וגם מסביר הפסוק בענין צרעת שבו מוזכר עור כבר כיבוס

גי' יעב"ץ

גליון הש"ס

גמ' דאי בעי חשיב עלה. עיין סוכה דף טו ע"א תוס' ד"ה דלא חזי. ובנדה דף ס ע"ב תוס' ד"ה במטלניות:

[שבת סב: וש"נ]

[גי' הערוך בערך אבלוסטום מי לא עסקינן בכלי אבלוסטום פי' כלים של עור קשין ועבין וה"ל ערב כמוסף בנוסחאות דידן גרסי' אכסלגם ולא יתכן כי אכסלגם בלי' יוני מין עץ ופי' אמבוליסמוס בלשון יוני כלים עשויים מחתיכות עורות או בגדים עכ"ל ובדברים אלו מיושב היטב קושיית תוס' בחגיגה כה: ד"ה בכלי וכו' ותוס' מנחות לז. ד"ה כלי כו' גם בשאלתות סי' פ"ח איתא בכלי אבלוסטום]

נ"ל למחוק: יט] תיבת בעי ל"ש: כ] למחשבתו דהא דקיימא: כא] לענין להוציאו מתורת: כב] בלע"ז דהיינו ליפותו: כג] וחישב עליו לקצעה הרי ראוי לקבל טומאה ואי מבטל למחשבתו: כד] גוררו כגון כלי עץ וסה"ד ומה"ד היתה: כה] לכלותה ולהעבירה: כו] דהיינו: כז] מה"ד מכבסן. גבי כיבוס דם חטאת: כח] קרא דגבי נגעים: כט] אפי' כלי אכסלגום: ל] ותימה דבפ' במה: לא] בשר שנתנבלה והשרץ תיבות המת ונבלה נמחק: לב] במחשבה כיון דלא שכיח שייחדו לישיבה: לג] תיבת כ"ש נמחק: לד] דראוי ואינו מקבל דאיכא בינייהו: לה] דאמר בפ' שני: